

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Edity Bakošovej a JUDr. Ľubora Šeba, v právnej veci žalobkyne **I. H.**, bývajúcej v B., proti žalovanému **S.** so sídlom v B., o **neplatnosť výpovede**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 7 C 83/2005, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 3. novembra 2011 sp. zn. 3 Co 257/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V v poradí druhým rozsudkom z 28. mája 2009, č.k. 7 C 83/2005-444 zamietol návrh, ktorým sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti výpovede z 29. novembra 2004 danej jej podľa § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že výpoveď daná žalobkyni je platná a spĺňa všetky náležitosti príslušných ustanovení ako po formálnej stránke, tak aj po stránke hmotnoprávej. Žalovaný postupoval v intenciách ustanovenia § 61 ods. 1, 2 ako aj v zmysle § 63 ods. 5, § 74 ods. 1 Zákonníka práce, preto súd dospel k záveru, že výpoveď je daná v súlade so zákonom. Výpoveď bola žalobkyni riadne doručená a jej dôvody boli riadne skutkovo vymedzené. Stotožnil sa s námietkou žalobkyne v tom, že pokiaľ ide o skutok zo 16. septembra 2004, nebola

zachovaná 2-mesačná lehota podľa § 63 ods. 3 Zákonníka práce, pokiaľ však išlo o skutky z 11. októbra 2004 a 10. novembra 2004 dospel k záveru, že zo strany žalobkyne došlo k viacerým porušeniam pracovnej disciplíny. Nestotožnil sa však s názorom žalobkyne, že predmetnú výpoveď neprerokoval príslušný orgán odborovej organizácie. V zmysle Stanov Odborovej organizácie p. B., príslušným orgánom na prerokovanie tejto výpovede bol jej Výbor, ktorý 16. novembra 2004 po informácii zástupcu žalovaného o dôvodoch predmetnej výpovede dospel k záveru, že táto je dôvodná a v súlade so zákonom. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a poukazom na nedostatok vzniku trov konania na strane žalovaného.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 3. novembra 2011 sp. zn. 3 Co 257/2009 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a určil, že výpoveď z 29. novembra 2011 je neplatná a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania vo výške 777,40 Eur k rukám právneho zástupcu, keď po doplnení dokazovania dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa nie je vecne správny. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením súdu prvého stupňa pokiaľ išlo o konštatovanie, že výpoveď prerokoval zodpovedajúci odborový orgán a tiež s tým, že výpoveď za skutok, ktorého sa mala dopustiť žalobkyňa 16. septembra 2004 s prihliadnutím na § 63 ods. 3 Zákonníka práce je daná oneskorene. Z listu, ktorým žalovaný žiadal odborovú organizáciu o prerokovanie výpovede mal odvolací súd preukázané, že žalovaný žiadal prerokovanie výpovede, ktorú dáva žalobkyni podľa § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce z dôvodu menej závažného porušovania pracovnej disciplíny, spočívajúce v nerešpektovaní príkazov nadriadených, porušovania subordinácie, odmietanie spolupráce s kolegyňami na zariadení v triede, opodstatnených sťažnostiach rodičov na jej prácu a prístup k zvereným deťom, porušovanie vyhlášky č. 353/1994 Z.z. v súvislosti s pedagogickou dokumentáciou a zákona č. 482/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov. Z výpovede svedkyne PhDr. J. S. mal preukázané, že žiadosť neobsahovala dôvody výpovede a neboli v nej uvedené skutky. Na základe doplneného dokazovania mal odvolací súd preukázané, že žiadosť, ktorá bola adresovaná odborovej organizácii nespĺňala predpoklady § 74 Zákonníka práce. Pri porovnaní skutkov, pre ktoré dostala žalobkyňa výpoveď z pracovného pomeru a žiadosti je nesporné, že žiadosť neobsahuje opis skutkov tak, ako boli uvedené vo výpovedi. Žiadosť síce obsahuje niektoré čiastočné dôvody, pre ktoré bola daná žalobkyni výpoveď, ale ani tieto dôvody nespĺňajú predpoklady uvedené v § 61 ods. 2 Zákonníka práce. Skutky, ktoré boli prejednávané na zasadnutí odborovej organizácie boli prednesené ústne a z písomnej

dokumentácie nie je zrejmé ako boli prednesené. Na prvý skutok súd nemôže prihliadať z dôvodu, že sa stal viac ako dva mesiace pred tým ako došlo k výpovedi, pre druhý skutok nemala odborová organizácia dostatočné podklady pre zaujatie stanoviska a tretí skutok nebol dostatočne v žiadosti špecifikovaný a ani z výpovede svedkyne nevyplýva ako bol uvedený na zasadnutí odborovej organizácie. Na základe týchto zistení odvolací súd dospel k záveru, že neboli splnené podmienky podľa § 74 Zákonníka práce, nedošlo k riadnemu prerokovaniu výpovede, ktorá bola žalobkyni daná žalovaným, preto v zmysle § 17 ods. 2 Zákonníka práce je výpoveď neplatná pre nesplnenie hmotno-právnych podmienok. Preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. zmenil. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 224, § 142 ods. 1 O.s.p. a úspechom žalobkyne v konaní.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný s návrhom na zmenu rozsudku odvolacieho súdu tak, že žaloba žalobkyne bude zamietnutá. Uviedol, že splnil všetky zákonom stanovené podmienky tak, ako bolo v roku 2004 štandardné a zástupcovia zamestnancov mali dostatočné informácie a podklady potrebné na riadne prerokovanie výpovede. Platná legislatíva v roku 2004 vyžadovala na platnú výpoveď o.i., aby zamestnávateľ prerokoval výpoveď so zástupcami zamestnancov na základe písomnej žiadosti zamestnávateľa. Ustanovenie § 74 Zákonníka práce bližšie neustanovuje náležitosti žiadosti, ale len formu – písomnosť a čas, kedy má zamestnávateľ výpoveď s odborovou organizáciou prerokovať – vopred, a nedodržanie tohto ustanovenia malo dopad na platnosť alebo neplatnosť výpovede. Vyslovil názor, že výpoveď v štádiu prerokovania odborovou organizáciou nemôže byť platná, ale len zamýšľané skončenie pracovného pomeru. Návrh výpovede a dôvody, ktoré zamestnávateľa k tomu viedli sa prvýkrát zavádza až rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 47/2007 a neskôr 1 M Cdo 2/2008 a 5 Cdo 255/2008. K spochybňovanému prerokovaniu výpovede však došlo v roku 2004. Podľa názoru dovolateľa, judikát by sa mal v záujme právnej istoty vzťahovať na podobné veci len do budúca. Aj zákonodarca mal na základe poznatkov vedomosť o problémoch pri aplikácii ustanovenia § 74 Zákonníka práce, preto s účinnosťou od 1. septembra 2011 zákonom č. 257/2011 vyňal § 74 zo Zákonníka práce. Žalovaný pri prerokovaní výpovede postupoval spôsobom obvyklým, keď písomne požiadal zástupcov zamestnancov o prerokovanie výpovede, s prihliadnutím na náročnosť procesu skončenia pracovného pomeru so žalobkyňou sa zasadnutia Výboru odborovej organizácie osobne zúčastnil riaditeľ a vysvetlil členom Výboru dôvody skončenia pracovného pomeru so žalobkyňou, pričom disponoval celým spisom týkajúcim sa veci. Dovolateľ zastáva názor, že splnil podmienku

stanovenú § 74 Zákonníka práce a odborový orgán bol dostatočne informovaný a disponoval všetkými potrebnými dokumentmi na základe ktorých vedel o dôvodoch a spôsobe skončenia pracovného pomeru so žalobkyňou. Pokiaľ odvolací súd vychádzal z výpovede predsedníčky odborov PhDr. J. S., tá si pamätala porušenia pracovnej disciplíny, s odstupom času si však už presne nepamätala znenie porušení. Žalovaný tak nepovažuje názor odvolacieho súdu za objektívny. Skutočnosť, že skúmanie procesného postupu zástupcov zamestnancov, pod sankciou neplatnosti právneho úkonu zamestnávateľa nebolo skutočným zámerom zákonodarcu potvrdzuje aj vypustenie § 74 zo Zákonníka práce. Dovolateľ zároveň požiadal o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku.

Žalobkyňa vo svojom vyjadrení uviedla, že názor dovolateľa, že judikatúra má pôsobiť len do budúcnosti, je nepochopením ústavného princípu právnej istoty. Rozhodnutia súdov uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí sú zdrojom interpretačnej praxe súdov nižších stupňov, pričom určujúci je platný právny stav. Ustanovenie § 74 Zákonníka práce platilo v čase dania výpovede a aj v čase prijatia judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p., dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou

vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Uvedené zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existencia niektorej z vyššie uvedených väd však nebola dovolateľom namietaná a nebola ani dovolacím súdom zistená.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak ju dovolateľ nenamieta, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Iné vady, mimo väd uvedených v § 237 O.s.p., sú spôsobilým dovolacím dôvodom len za predpokladu, že mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Procesné vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. dovolateľ nenamietal a ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

Z obsahu dovolania žalovaného vyplýva, že ako dovolací dôvod uplatňuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., t.j. nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Nesprávnym právnym posúdením veci je v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide

vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil.

Vzhľadom na uvedené bolo preto v prejednávanej veci potrebné predovšetkým posúdiť správnosť záveru odvolacieho súdu o nesplnení hmotnoprávnej podmienky výpovede uvedenej v ustanovení § 74 Zákonníka práce (v znení platnom v rozhodujúcom čase), keď tento túto otázku posúdil rozdielne s prvostupňovým súdom.

V prejednávanej veci bolo vykonaným dokazovaním preukázané, že žalovaný listom zo 16. novembra 2004 (č.l. 422) požiadal Odborovú organizáciu p. B. o prerokovanie výpovede, dávanej žalovanej podľa § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce z dôvodu menej závažných porušení pracovnej disciplíny, spočívajúcich v nerešpektovaní príkazov nadriadených, porušovania subordínacie, odmietanie spolupráce s kolegyňami na zariadení v triede, opodstatnených sťažnostiach rodičov na jej prácu a prístup k zvereným deťom, porušovanie vyhlášky č. 353/1994 Z.z. v súvislosti s pedagogickou dokumentáciou, ktorú drží doma a aj zákona č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov.

Podľa § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce (zákon č. 311/2001 v znení platnom a účinnom ku dňu dania výpovede – ďalej len Zákonník práce) zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď, ak sú u zamestnanca dôvody, pre ktoré by s ním zamestnávateľ mohol okamžite skončiť pracovný pomer, alebo pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny; pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny možno dať zamestnancovi výpoveď, ak bol v posledných šiestich mesiacoch v súvislosti s porušením pracovnej disciplíny písomne upozornený na možnosť výpovede.

Podľa § 74 Zákonníka práce v znení platnom a účinnom v rovnakom čase, výpoveď alebo okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa je zamestnávateľ povinný vopred prerokovať so zástupcami zamestnancov, inak je neplatná. Zástupca zamestnancov je povinný prerokovať výpoveď alebo okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa do desiatich kalendárnych dní odo dňa doručenia písomnej žiadosti zamestnávateľom. Ak v uvedenej lehote nedôjde k prerokovaniu, platí, že k prerokovaniu došlo.

Napokon, podľa § 17 ods. 2 Zákonníka práce, právny úkon, na ktorý neudelili predpísaný súhlas zástupcovia zamestnancov, právny úkon, ktorý nebol vopred prerokovaný so zástupcami zamestnancov, alebo právny úkon, ktorý sa neurobil formou predpísanou týmto zákonom, je neplatný, len ak to výslovne ustanovuje tento zákon alebo osobitný predpis.

Z článku 2 Zákonníka práce vyplýva, že výkon práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávnych vzťahov musí byť v súlade s dobrými mravmi; nikto nesmie tieto práva a povinnosti zneužívať na škodu druhého účastníka pracovnoprávneho vzťahu alebo spoluzamestnancov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých svojich rozhodnutiach (1 Cdo 72/2006, 1 M Cdo 2/2008, 5 Cdo 255/2008, 5 Cdo 140/2010), od záverov ktorých nie je dôvod sa odkloniť ani v prejednávanej veci, poukázal na to, že ustanovenie § 74 Zákonníka práce určovalo povinnosť zamestnávateľa vopred prerokovať s príslušným odborovým orgánom (ako zástupcom zamestnancov) výpoveď, ako hmotnoprávnu podmienku platnosti takéhoto právneho úkonu zo strany zamestnávateľa a nesplnenie tejto podmienky spôsobovalo v zmysle ustanovenia § 17 ods. 2 Zákonníka práce jeho neplatnosť. Účinky splnenia tejto povinnosti zamestnávateľa nastali len vtedy, ak žiadosť zamestnávateľa o prerokovanie skončenia pracovného pomeru alebo priložený návrh výpovede k žiadosti o prerokovanie adresovanej príslušnému odborovému orgánu obsahoval náležitosti určené ustanovením § 61 ods. 2 Zákonníka práce, to znamená, že **dôvod výpovede musel byť vymedzený tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom, keďže tento nemožno dodatočne meniť.**

Ustanovenie § 74 Zákonníka práce o účasti príslušného odborového orgánu pri skončení pracovného pomeru, platného v čase doručenia výpovede žalobkyni žalovaným, nemožno vykladať izolovane, ale v nadväznosti na uvedené ustanovenie § 61 ods. 2 Zákonníka práce, pretože malo za úlohu ochranu zamestnanca, aby zamestnávateľ nezneužil svoje postavenie a nedôvodne prepúšťal zamestnancov z pracovného pomeru.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že objektívne právo predpokladá, že výkon subjektívneho práva smeruje k cieľu sledovanému právnou normou. Ak účastník právneho vzťahu len formálne koná v medziach svojho práva, prostredníctvom jeho realizácie však sleduje poškodenie druhého účastníka právneho vzťahu, ide o chybný (zdanlivý) výkon práva.

Ak v prejednávanej veci žalovaný predložil odborovej organizácii žiadosť o prerokovanie skončenia pracovného pomeru výpoveďou obsahujúcu len súhrn všeobecne opísaných skutkov (nerešpektovanie príkazov nadriadených, porušovanie subordinácie, odmietanie spolupráce s kolegyňami, sťažnosti rodičov, porušovanie vyhlášky č. 353/194 Z.z. a zákona č. 428/2002 Z.z. – por. č.l. 422) a nie skutky konkrétne uvedené vo výpovedi (neúčast' na porade 16. septembra 2004, nezabezpečenie rozdelenia detí do tried 11. októbra 2004, držanie dokumentácie detí dňa 10. novembra 2004 doma – por. č.l. 10), je potrebné prisvedčiť správnosti záveru odvolacieho súdu o nesplnení hmotnoprávnej podmienky platnosti výpovede uvedenej v ustanovení § 74 Zákonníka práce, ktorá má za následok neplatnosť právneho úkonu, a to s dôrazom na ustanovenie § 61 ods. 2 Zákonníka práce, podľa ktorého dôvod výpovede musí byť vymedzený tak, aby ho nebolo možné dodatočne zameniť s iným dôvodom. Z obsahu žiadosti o prerokovanie výpovede žalovaného totiž nie je možné zistiť konkrétne skutky, za ktoré žalovaný dáva žalobkyni výpoveď podľa § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce a tieto je možné zistiť až zo samotnej výpovede. Odborová organizácia tak nemala k dispozícii dostatočné informácie o tom, za ktoré skutky žalovaný dáva žalobkyni výpoveď.

Opačný záver by viedol k tomu, že povinnosť zamestnávateľa vopred prerokovať s príslušným odborovým orgánom výpoveď z pracovného pomeru, ktorej nesplnenie zákonodarca sankcionoval neplatnosťou, by bola len formálna, bez reálnej možnosti odborového orgánu prerokovať so zamestnávateľom takúto výpoveď a vyjadriť sa k veci s kompletnou znalosťou problematiky.

Z uvedeného vyplýva, že dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. nie je daný a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní procesne úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko nepodala návrh na ich priznanie (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. októbra 2012

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková